ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΕΥΣΣΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2027

4Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Το Μάιο του 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόταση κανονισμού για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) δηλαδή το νέο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα έτη 2021 έως 2027 και στη συνέχεια παρουσίασε την πρόταση κανονισμού για την Πολιτική Συνοχής και τους Κανονισμούς των Ταμείων, εγκαινιάζοντας επισήμως την περίοδο διαπραγμάτευσης. Οι διατάξεις του Γενικού Κανονισμού θα εφαρμοστούν πέραν των γνωστών Ταμείων ΕΤΠΑ, ΕΚΤ+ και Ταμείο Συνοχής και στα Ταμεία Θάλασσας και Αλιείας, Ασύλου και Μετανάστευσης, Εργαλείο Διαχείρισης Συνόρων και Εσωτερικής Ασφάλειας. Αντιθέτως, δεν περιλαμβάνεται το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

Το προτεινόμενο σχέδιο της Επιτροπής προβλέπει ένα συνολικό προϋπολογισμό €1,35 τρις. (τιμές 2018) για την περίοδο 2021-2027 ή 1,11% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος της Ε.Ε. των 27. Η πρόταση της Επιτροπής έχει ενσωματώσει σημαντικές εξελίξεις, όπως την επικείμενη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου με το κενό που αφήνει στον προϋπολογισμό, την ανάγκη διασφάλισης μακροχρόνιων υψηλών ρυθμών ανάπτυξης, τις νέες πολιτικές προκλήσεις/προτεραιότητες, όπως η άμυνα και η ασφάλεια, την ανάγκη αύξησης της ευελιξίας εντός και μεταξύ προγραμμάτων. Η Επιτροπή προτείνει την αναπροσαρμογή των προτεραιοτήτων του Ευρωπαϊκού Προϋπολογισμού, όπως φαίνεται από την αύξηση των πόρων στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας, της μετανάστευσης και της διαχείρισης των συνόρων, της ασφάλειας και της άμυνας, αλλά και την περικοπή των πόρων της πολιτικής συνοχής (-10%) και της κοινής γεωργικής πολιτικής (-17%).

Σημεία προβληματισμού στην πρόταση για τη χώρα μας αποτελούν η προσπάθεια εξελικτικής αποδυνάμωσης της Πολιτικής Συνοχής όχι μόνο με την σημαντική μείωσή της, αλλά και με την ένταξή της ως υπο-οροφή (sub-ceiling [1]), αντί υπο-κεφαλαίου (sub-heading) όπως ήταν το 2014-2020 και η τοποθέτηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στο υποκεφάλαιο Κοινωνική Συνοχή & Αξίες, με διακριτό προϋπολογισμό, για τον οποίο δεν έχει ανακοινωθεί ο τρόπος κατανομής στα κράτη μέλη.

<u>Κατανομή πόρων της Συνοχής</u>

Η Επιτροπή, σε αντίθεση με τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους, ανακοίνωσε όχι μόνο τη μεθοδολογία αλλά και τους πόρους οι οποίοι θα κατανεμηθούν σε κάθε κράτος μέλος. Για την Ελλάδα προβλέπονται 19,2 δις € (τιμές 2018) έναντι 17,8 δις € (τιμές 2018) για το 2014-2020. Η διαπραγμάτευση για τους πόρους είναι σε εξέλιξη και γίνεται ιδιαίτερη προσπάθεια αύξησης των προβλεπομένων για την Ελλάδα.

Οι κατηγορίες των περιφερειών καθορίζονται στη βάση του 75% και 100% (από 75% και 90% το 2014-2020) του κατά κεφαλήν ΑΕΠ του μέσου όρου της Ε.Ε των 27. Έτσι, 11 περιφέρειες της Ελλάδας κατατάσσονται στην κατηγορία των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών της ΕΕ και οι δύο (Ν. Αιγαίο και Αττική) στην κατηγορία των περιφερειών σε μετάβαση.

[1] Η μετατροπή της Πολιτική Συνοχής από sub ceiling σε sub heading σημαίνει ότι αδιάθετα περιθώρια (margins) μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλες πολιτικές εντός του ιδίου κεφαλαίου.

Προστίθενται στα κριτήρια κατανομής που κυρίως είναι το ΑΕΠ αλλά και η ανεργία, η εκπαίδευση, ο πληθυσμός κλπ. δύο νέα κριτήρια για την κατανομή των πόρων της Συνοχής: μετανάστευση[2] από χώρες εκτός ΕΕ σε κράτη μέλη και εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα[3] που υπερβαίνουν το στόχο που έχει τεθεί για το 2030. Η Ελλάδα παραδόξως έχει μηδενικό όφελος από αυτά τα κριτήρια και για το λόγο αυτό πλέον των άλλων της παρεμβάσεων και διεκδικήσεων αλλαγής στην προταθείσα μεθοδολογία, έθεσε και αυτά τα δύο κριτήρια ως ανοιχτά σημεία διαπραγμάτευσης, δηλαδή, υπό αμφισβήτηση.

Σε ότι αφορά στους κανονισμούς, η πρόταση της Επιτροπής συγκεντρώνει τους παλιούς γνωστούς 11 θεματικούς στόχους του 2014-2020 σε 5 πλέον –νέους- στόχους πολιτικής. Η διοικητική μεταρρύθμιση δεν περιλαμβάνεται στους πέντε στόχους, αλλά προβλέπεται ειδικός προϋπολογισμός για διαρθρωτικές αλλαγές με κεντρική διαχείριση και κάποια θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης περιλαμβάνονται στους νέους στόχους. Η διαχείριση δηλαδή θα γίνεται από τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η επίσης γνωστή σε πολλούς θεματική συγκέντρωση δίνει έμφαση σε δράσεις Ε&Τ και καινοτομίας, Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών και ενίσχυση ΜΜΕ που θα πρέπει να αποτελέσουν τουλάχιστον το 35% των συνολικών πόρων του ΕΤΠΑ, ενώ 30% τουλάχιστον θα συγκεντρωθεί σε πράσινες δράσεις περιβάλλοντος, ενέργειας και κλιματικής αλλαγής. Το υπόλοιπο 35% θα είναι για δίκτυα μεταφορών και άλλες υποδομές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και στη νέα περίοδο σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις (χωρικές επενδύσεις, βιώσιμη αστική ανάπτυξη κλπ) που ιδιαιτέρως ενδιαφέρουν δικαιούχους και τοπικές κοινωνίες στις περιφέρειες. Προβλέπεται δέσμευση 6% των πόρων του ΕΤΠΑ για ΟΧΕ από 5% που είναι στην τρέχουσα περίοδο
Για τον κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου θα σας μιλήσει συνοπτικά αμέσως μετά ο/η συνάδελφος από την ΕΥΣΕΚΤ.

Οι συζητήσεις που διεξήχθησαν μέχρι στιγμής σε ευρωπαϊκό επίπεδο αναδεικνύουν όπως αναμενόταν σημαντικές διαφορές θέσεων μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και μεταξύ αυτών και της Επιτροπής. Ενδεικτικά αναφέρονται ως σημεία διαπραγμάτευσης τα ποσά και η νέα διάρθρωση του προϋπολογισμού, οι μειωμένοι πόροι που δίνονται στις παραδοσιακές πολιτικές (Συνοχή, ΚΑΠ), τα μειωμένα ποσοστά συγχρηματοδότησης και προκαταβολών σε συνδυασμό και με την επαναφορά του κανόνα ν+2 αντί του ν+3 και την υποχρεωτική εκπλήρωση πληθώρας αιρεσιμοτήτων χωρίς περίοδο εκπλήρωσης και από την πρώτη μέρα του 2021.

Η διαβούλευση θα είναι απαιτητική, όπως απαιτητική θα είναι και η προετοιμασία (ωρίμανση μελετών, εκπλήρωση αιρεσιμοτήτων κλπ) και ο σχεδιασμός του νέου ΕΣΠΑ και των προγραμμάτων της νέας περιόδου. Σε όλες τις διαδικασίες θα συνεργαστούμε στενά με υπουργεία, αυτοδιοίκηση , κοινωνικοοικονομικούς εταίρους κλπ ξεκινώντας ήδη στο αμέσως επόμενο διάστημα.

[2] Net migration: άθροισμα εισερχόμενων και εξερχόμενων μεταναστών εκτός ΕΕ. Εξαιτίας της κρίσης και της ανεργίας περισσότεροι μετανάστες εγκατέλειψαν τη χώρα από αυτούς που εισήρθαν για την περίοδο 2013-2016. Η κατανομή προβλέπει ένα ποσό για κάθε άτομο, συνεπώς για την Ελλάδα 0 ευρώ.

[3] Η Ελλάδα πάλι λόγω της κρίσης μείωσε δραστικά την κατανάλωση ενέργειας με αποτέλεσμα να πιάσει τους στόχους 2030 και να μην έχει όφελος από το κριτήριο αυτό.